



LIVET

GUDSBILD

BARN MÅLAR GUD

FÖR BISKOP BRUNNE ÄR GUD JESUS

GUD - STRÄNG ELLER SÖT?

NIKLAS RÅDSTRÖMS TESTAMENTEN



FÖRKLARA GUD

”När jag var ung och läste till präst ville jag hitta alla svar och kunna förklara Gud. Jag hade ett ganska intellektuellt förhållande till Gud. Men ju äldre jag blir, desto mer blir Gud livets myste-

rium – och jag är nöjd med det. Jag behöver inte förstå allt. Livet är inte begripligt, men det är fantastiskt ändå. Gud har för mig gått från en gudsbild i hjärnan till en i hjärtat.

För de flesta av oss omprövas bilden av Gud allteftersom vi lever våra liv och ställs inför nya frågor. När man är barn har man kanske en bild av Gud som en gubbe på ett moln som ger trygghet. I konfirmationsåldern blir en del ateister – det finns ingen gubbe på ett moln, man kan inte gå på vattnet, allt är nonsens, alltså finns det ingen Gud. Andra funderar vidare och kanske landar i att Gud inte handlar om förnuftet, utan mer om erfarenheterna.

Luther sa att Gud är det du fäster ditt hjärta vid. Vi kan fästa vårt hjärta vid alla möjliga olika saker som idoler, pengar, sprit och droger. Saker som blir så viktiga för oss att de blir som en Gud för oss.

Den kristna gudsbilden handlar istället om en Gud som håller att leva på, att lita till och som inte sviker. Gud är som en varm kram och Gud lämnar oss inte när det blir svårt. Vi kan se Gud i stjärnorna på himlen, likväl som i ett nyfött barn. Gud är både kosmos och närhet.

Bibeln argumenterar aldrig för Guds existens, utan är ett avtryck av människor som umgås med Gud. Bibeln ger oss många olika gudsbilder, allt från den straffande guden i Gamla Testamentet till Jesus som är närhet, värme och ljus i Nya Testamentet. För mig är bilden av Gud bilden av en människa av kött och blod – bilden av hur Jesus mötte människor och hur han tog ställning för de svaga. I relationen till Gud finns också en nyckel och förståelsen till vad det är att vara människa.

Allt det som ger näring och energi i livet – kärlek, mening, lycka och sammanhang – är Gud, tänker jag. För mig blir livet mer hoppfullt då, dock inte enklare. Och även en präst kan tvivla ibland.

Alla ord, bilder, tolkningar och berättelser ger olika nyanser av Gud. Fadern, Sonen och den helige Anden ger tre olika perspektiv på Gud. Jag tänker att får vi lite avstånd till det där myllret av olika gudsbilder skönjer vi Kristus ansikte.”

*Staffan Hellgren
Kyrkoherde/kontraktspastor*

LIVET I DANDERYD NR 2 2012

Redaktion

Staffan Hellgren, kyrkoherde
staffan.hellgren@svenskakyrkan.se

Christina Högberg, informatör
christina.hogberg@svenskakyrkan.se

Ansvarig utgivare

Staffan Hellgren, kyrkoherde
staffan.hellgren@svenskakyrkan.se

Design&produktion

Lind Lewin kommunikation
anna@lindlewin.se

Skribenter

Mia Sjöström, Milena Bergquist

Mönster

Lotta Kühllhorn

Fotografer

Elliot Elliot, Håkan Elofsson

Tryckeri

Stockholms Läns Grafiska AB, Danderyd

Svenska kyrkan 

DANDERYDS FÖRSAMLING

www.danderydsforsamling.se

Öppettider i sommar

Församlingsexpedition:

Tider juni, juli, augusti 9.00 – 12.00

Kyrkogårdsförvaltningen:

Måndag – fredag 9.00 – 15.00.

Växel, tel 08-568 957 00.

Mån–fred 9.00 – 12.00 och 13.00 – 15.00.

Bokning av dop, vigsel, begravning och kyrkor:

måndag – torsdag 9.00 – 12.00.

Tel 08-568 957 10.

asa.mellqvist@svenskakyrkan.se

Bokning av församlingsgårdar:

måndag – torsdag 9.00 – 12.00.

Tel 08-568 957 35.



Hundpromenad med andakt

Lördagen den 26 maj 10.00 samlas hundar, hussar och mattar vid Sätträängskyrkan. Därifrån promenad på ca 3 km. Under vandringen stannar vi till på en vacker plats, fikar och har andakt. Ta med vad ni vill äta. Åter vid Sätträängskyrkan cirka 11.30. Välkommen att kontakta Magnus Ludvigson, 08-568 957 23 eller magnus.ludvigson@svenskakyrkan.se



Sommarens utställningar

31/5–13/6: Sommar och hav. Förskolebarn från Danderyd ställer ut sina teckningar.
17/6–27/8: Akvareller av danderydskonstnären Eva Höglund. Vernissage söndagen den 17 juni 12.00–16.00.

Vägkyrka

Danderyds kyrka är vägkyrka 2 juli-4 augusti. Då är kyrkan öppen måndag-lördag 11.00-16.00. Guidade turer 12.00 och 14.00. Andakt 13.00. Servering i både kyrkan och närliggande Församlingens Hus.

Övriga sommartider i Danderyds kyrka: måndag – onsdag 10.00-13.00 samt 16.00 – 18.00.

Sommarkurs i mindfulness

Övningar för kropp och sinne med fokus på vår andning. Samling vid trädet på baksidan av Danderyds gamla församlingsgård 10.00-11.30 tisdagarna den 5/6, 12/6, 19/6, 26/6 och 3/7. Kaffe och smörgås serveras. Kursavgift 500 kr för 5 tisdagar. (Vid behov finns möjlighet att söka bidrag.) Välkommen att anmäla dig på 08-568 957 29 till Catharina Björnstedt, diakon och mindfulnessinstruktör.

Konst och musik

Konstnärer från *Nätverket Danderyds Konsthall* ställer ut vid sommarmusiken i Petruskyrkan. Fem onsdagar i juni och juli 19.00:
6/6 Måleri och skulptur
13/6 Fotografi
20/6 Ikoner
27/6 Måleri och skulptur
4/7 Måleri av Nelly Strömberg, "Varje dag är en dag av glädje".



Hallå där:

Per Laving, kyrkogårdschef i Danderyd.

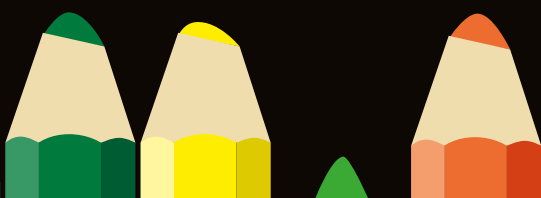
1 maj 2012 får vi en ny begravningslag där den längsta tillåtna tiden mellan dödsfall, begravning och efterföljande kremation eller gravsättning – förkortas till en månad, mot tidigare två månader.

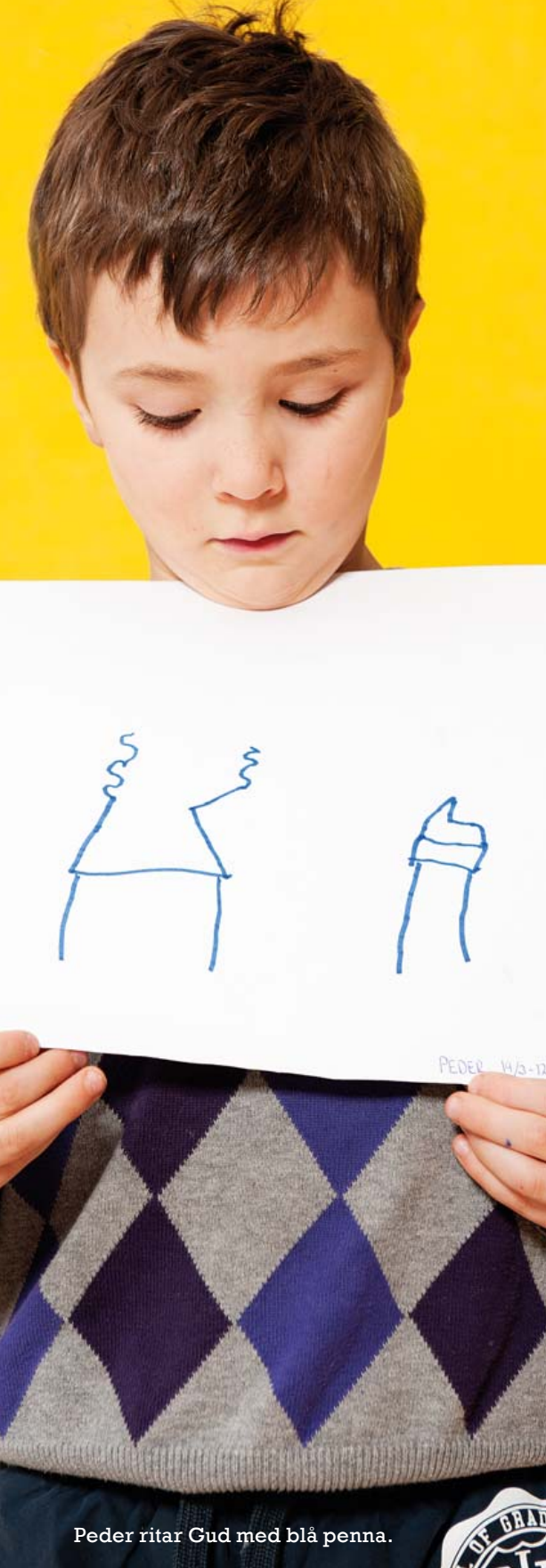
Vad innebär det i praktiken?

– Det innebär att man som anhörig ganska snart efter dödsfallet bör kontakta begravningsbyrå och församling för att boka begravning.

Av vilken anledning har lagen ändrats?

– Den genomsnittliga tiden från dödsfall till gravsättning har ökat, framförallt i Stockholm. Vi har en tendens att prioritera sådant som jobb och resor istället. Det är inte etiskt försvarbart eftersom en kropp, trots kylanläggningar, börjar brytas ned redan en vecka efter dödsfallet.





”Det
ramlar ut
kärleks-
grejer!”

Lawrence



Peder ritar Cud med blå penna.



Lovisa:
– Gud ligger
i gräset
och tittar på
stjärnor och
planeter.

Det är samling med några av de äldre barnen på Kyrkans förskola i Djursholm och med några barn som är på besök från Kyrkbackens förskola. Barnen har fått frågan ”hur tror du att Gud ser ut?”

TEXT MIA SJÖSTRÖM FOTO ELLIOT ELLIOT

Vet inte, säger Felicia och Abi. Lovisa slår ut med händerna och rycker på axlarna.

– Jag vet! utbrister

Lawrence och tystnar sedan.

– Han måste tänka, förklarar Indra som vet att det är hundtassar bredvid Gud. Hon hämtar sin pärm och visar en teckning av Gud som hon gjorde förra året. Bredvid Gud finns mycket riktigt en rad med hundtassar.

– Jag tror att Gud har lite slags vita kläder med glitter och diamanter, säger Joar.

Pedagogen Johanna tror att Gud är något stort som finns överallt, kanske som en blomma eller en sol.

– Näää, protesterar några av barnen.

– Så tror jag. Man kan tro olika, säger Johanna.

I ateljén får barnen till uppgift att måla sin bild av Gud. Några väljer färg och pensel, andra tar tuschpennor. Det står klister, glitter och paljetter på bordet för den som vill ha. Till ljudet av lugn musik börjar barnen att arbeta koncentrerat. Lovisa målar en glad figur med lila hår.

– Gud ligger i gräset och tittar på stjärnor och planeter, förklarar hon.

Lawrence har fyllt sitt papper med blå, grön och brun målarfärg.

– Det där är havet, det gröna är gräset och här finns ett lock där det ramlar ut kärleksgrejer ♦

Gud – sträng eller



En straffande Gud som man måste lyda och hålla sig väl med? Eller en söt och puttinuttig? Vilken gudsbild förmedlar egentligen barnbiblar?

– Många ger en bild av Gud som går tvärs emot kristendomens, säger Sören Dalevi som

doktorerat just på barnbiblar.

Det var när Sören Dalevi var pappaledig med sitt första barn och började bläddra i *Barnens bibel* som han insåg att den förvrängde bibelns innehåll.

– Jag läste berättelsen om Kain som slår ihjäl sin bror Abel och insåg att författaren ändrat slutet. I Bibeln betonas förlåtelse även för den som har gjort fel och Kain får ett skyddstecken av Gud. Men i *Barnens bibel* vill Gud inte ha med Kain att göra efter mordet medan Abel lever lycklig i himlen. Det går tvärs emot den riktiga Bibelns syn på förlåtelsen, säger Sören Dalevi, präst och universitetslektor i Religionsvetenskap vid Karlstad universitet.

Han bestämde sig för att titta närmare på barnbiblar och vad som händer när man bearbetar bibeltexter för att kommunicera med barn. 2007 disputerade han med doktorsavhandlingen "Gud som haver barnen kär?"

– Varje barnbibel är präglad av författarens teologi och den tidsanda som rådde när den skrevs, säger Sören Dalevi som i sin avhandling tittat främst på de två barnbiblar som haft störst genomslag i Skandinavien – *Barnens bibel* och *Bibeln i berättelser och bilder*.

Barnens bibel är skriven på 1940-talet av holländaren Arne de Vries. Han var reformert kristen och hans barnbibel uppmanar till lydnad. På 1960-talet översattes den till svenska och var den barnbibel som Svenska kyrkan fram till 1980-talet oftast delades ut till alla sexåringar. Den har sålt i 860 000 exemplar bara i Sverige.

– Det här är en rejäl moralkaka med ett uppfostrande uppdrag. På den tiden boken skrevs skulle barn lära sig att vara lydiga och fromma. Gud är en straffande typ som det gäller att hålla sig väl med, annars går det en illa. Den är skriven i en sagogenre där det går bra för de goda och dåligt för de onda – en ganska okristen teologi. Här finns ingen förlåtande Gud och det är en teologi som Svenska kyrkan aldrig har stått för – någonsin.

Bibeln i berättelser och bilder från år 1996 är skriven av den danske teologen Johannes Møllehave och är Danmarks storsäljare. Den översattes till svenska 2006.

– Den är mer av en predikan och boken präglas av tanken att både gott och ont finns inom alla människor, att Gud är motsägelsefull och att det är mycket som vi inte förstår.

Det ges ständigt ut nya barnbiblar. De senaste femtio åren har över 200 titlar getts ut bara i Tyskland och det ges ut en handfull i Sverige – varje år. Många av dem är översatta angloamerikanska barnbiblar som släpps på ett trettiotal språk samti-

digt, berättar Sören Dalevi, som inte ger mycket för dem.

– De vill inte göra någon ledsen, men de gör inte heller någon glad. Allt är sött, puttinuttigt och ofta ointressant.

Varje församling inom Svenska kyrkan kan själva välja vilken barnbibel de vill dela ut till sexåringarna. Många väljer *Bibel för barn* som gavs ut 1996 och som hittills har sålt i några hundra tusen exemplar.

– När *Bibel för barn* gavs ut sa man uttryckligen att man eftersträvade en ljus Gudsbild. Många av de svåra bibeltexterna, som Kain och Abel, är borttagna. Det är gjort i all välvilja för att skydda barnen från det otäcka. Men jag tänker att syskonvundsjuka är en känsla som alla barn kan känna, och det är något som berättelsen om Kain och Abel sätter ord på.

Även om Sören Dalevi är kritisk mot många barnbiblar tycker han ändå att barn ska läsa dem.

– Oavsett om man är troende eller inte så behöver man ha läst berättelserna ur Bibeln för att kunna förstå vår samtid. Berättelserna återfinns i västerländsk konst, musik, språk och litteratur. Och Bibeln i sig är för svår för barn att läsa och förstå, säger Sören Dalevi.

Men för att råda bot på bristerna i barnbiblar föreslår Sören Dalevi att man tillsätter en barnbibelkommission med flera barnförfattare, teologer och illustratörer.

– När *Bibel 2000* gavs ut hade en bibelkommission med massor av forskare arbetat



söt?

med nyöversättningen i trettio år. Idag har en barnbibel oftast bara en författare och en illustratör, säger Sören Dalevi.

– För många är barnbibeln inte bara den första Bibel som man läser – utan den enda. Den har en enorm påverkan på människors uppfattning om kristendomen ♦

Luther – barnboksförfattare

Barnbiblar har funnits i 500 år. Den första – *Passional* – skrevs av Luther 1529 för barn och ”enkla människor”. Luther hade insett att folk inte kunde något om bibeln – den var för svår att förstå. *Passional* har, liksom alla barnbiblar, tre utmärkande drag: Den består av ett urval av texter, den är illustrerad och texten är bearbetad på något vis.

Just *Passional* innehåller 50 förkortade berättelser ur bibeln. Skapelseberättelsen består av endast tre meningar: ”I begynnelsen skapade Gud himmel och jord. Och Gud såg att det var gott. På sjunde dagen vilade Gud efter allt han hade gjort”. Till texten finns en illustration av Adam, Eva, ormen och äpplet för att fylla i det som fattas.

Källa: Sören Dalevi

Födelsedagspresent från församlingen

Danderyds församling ger *Bibel för barn* till alla femåringar som är döpta.



Joar:
– Jag tror att Gud har lite slags vita kläder med glitter och diamanter.

Hur ser din Gud ut?



– Varm, god, nära. I mig och runt mig. Alltid med.

Johanna Keck, präst



– Hur långt svar vill du ha? För mig finns Gud överallt, hela tiden. Men det är svårt att ta ned något så abstrakt till en konkret nivå. Skulle Gud vara en symbol blir det eld för mig. Och Gud är definitivt kärlek.

*Olof Bergendal,
ungdomsledare och
kyrkopolitiskt aktiv*



Indra.

Gud kan vara en kycklingmamma

Att samla sina barn under vingarna, som hönan, tycker Stockholms stifts biskop Eva Brunne beskriver Gud på ett bra sätt. Men en del av Bibelns bilder av Gud har hon svårt för – och en del bibeltexter tycker hon inte ens att man kan använda idag. **TEXT MIA SJÖSTRÖM**

Jesus är min bild av Gud. Det är en tydlig och konkret bild av vem, hur och vad Gud väljer att vara, säger Stockholms stifts biskop Eva Brunne.

Bilden har förändrats genom åren, som för de flesta. Som yngre var två armar som sträckte sig ned och omslöt ett barn, hennes bild av Gud. I sitt arbetsrum pekar Eva Brunne på en färgsprakande tavla med en blåmålad figur som har väldigt långa armar.

– Det är lite samma idé. Konstnären Cecilia Karlsson som har gjort den här tavlan målar alltid Jesus med långa armar, så att han ska nå alla barnen.

Även bilden av en kycklingmamma, tycker hon beskriver Gud på ett bra sätt. Hon slår upp ett bibelcitat där Jesus säger: *”Hur ofta har jag inte velat samla dina barn så som hönan samlar sina kycklingar under vingarna”*.

– Men frågar du mig om en månad kanske jag väljer något annat, säger Eva Brunne och ler.

Att Gud kan beskrivas på olika sätt, som en skapare, en frälsare eller en ande, hoppas hon kan ge flera ingångar till Gud. Men en del av Bibelns gudsbilder har hon svårt för. Som när Gud beskrivs som en krigare eller som en domare.

– Texterna i Bibeln är skrivna under en oerhört lång tid och sammanförda i en bok. Det är inte meningen att bilderna av Gud ska harmoniera. Tittar man på de fyra

evangelierna så beskriver de händelserna i Jesu liv på lite olika sätt, säger Eva Brunne.

– Skulle evangelisterna istället ha sett en bilkrock och berättat om den efteråt skulle Markus ha sagt att bilen var blå och kom från vänster, Lukas att den var grön och kom från höger. Men det viktiga är inte exakt hur allting gick till, utan att det hände.

Och hon menar att det ligger på henne och alla andra inom kyrkan att undervisa om vad Bibeln är för en slags bok.

– Det är ingen kokbok som man slår upp och följer ett recept ur, utan den handlar om människors tro på Gud.

Och, menar hon, en del av berättelserna i Bibeln kan vi inte längre använda oss av idag.

– Som texten där Paulus försvarar att man håller slavar. Den skrevs under en annan tid. Luther sa att ibland får man bara lyfta på hatten och gå förbi. Bibeln är ingen enkel bok att läsa.

Eva Brunne kan inte riktigt sätta fingret på när hon började tro. Hon växte upp i en familj som hon beskriver som vanlig när det kommer till tro. De gick i kyrkan till jul och advent, men inte så mycket mer än så. Under konfirmationen beundrade hon ledarna och gick med i Kyrkans unga. Som tjugoföråring fanns tankar på att läsa teologi och bli journalist, men i umgänget gick många vänner med prästfunderingar och hon kände att även hon ville förändra



Biskop Eva Brunne.

FOTO: CAROLINE HEDIN

den kyrka som hon var en del av.

– Jag ville ändra på strukturer och maktförhållanden. Det fanns en gråhet över kyrkan då, som var rätt tråkig, även om vi unga hade kul tillsammans.

Hon tror att kyrkan har blivit mindre grå sedan dess – även om hon själv nu är äldre och kanske har blivit en del av gråheten. ”Fråga någon som är 16 år idag om det istället”. Att kyrkan har förändrats till det bättre, är hon dock säker på, även om det är en bit kvar. ➤

”Vi ska fortsätta att be och fira gudstjänst som vi alltid har gjort, men på nya sätt, med nya ord, på nya språk och i nya tonarter.”

Hur ser din Gud ut?



– Gud är det som är det goda i oss människor, det som är kärlek och det som är liv. Vi människor kan välja mellan att göra ont eller gott och Gud är det inom oss som vill gott.

Johanna Häggblom, fritidsledare



– Tanken på att det finns en Gud eller flera Gudar har människan alltid haft. Gudsbilden, oftast förmänskligad, har varit en avgörande faktor i vår historia både på gott och på ont. Min gudsbild kan alla i gemenskap och vördnad samlas kring – Livets källa.

Lars Paulson, volontär

► – Kyrkan ska och måste vara samtida. Vi lever nu och framåt, även om vi har en tradition och en historia bakåt. Vi ska fortsätta att be och fira gudstjänst som vi alltid har gjort, men på nya sätt, med nya ord, på nya språk och i nya tonarter. Och det vi tar med oss in i framtiden är berättelserna från Bibeln som vi ska berätta och berätta och berätta. I över två tusen år har de här berättelserna varit till stöd och hjälp när människor tolkar och lever sina liv.

Det var länge sedan Eva Brunne tvivlade på sin tro. Den är grundtrygg och bär henne.

– Men jag kan tvivla på kyrkan i perioder. Och ibland är det trögare att be.

Kyrkan, som är en del av samhället, ska göra sin röst hörd, menar hon.

– Kyrka och politik hör ihop, och har alltid gjort. Vi i kyrkan kan inte hålla oss undan från politiken – vi är inga eremiter i öknen. Vi ska säga ifrån när människor blir illa behandlade och vi ska samspela med andra aktörer i samhället. Vi har något att bidra med, utifrån vår tro, och vi har saker att lära oss ifrån dem som har en annan position, yrke eller tro.

Kan det krocka mellan dig själv som person och kyrkan som institution?

– Jag är lojal med de beslut som fattas demokratiskt inom kyrkan. Och det ska jag vara som biskop. Men det betyder inte att debatten är förbjuden. Inför alla beslut förs stora och viktiga samtal och det är högt i tak inom Svenska kyrkan.

Varför ska man vara medlem i kyrkan?

– För att man då stödjer en verksamhet som kommer många till del, säger Eva Brunne som är förvånad – och glad – över att färre än en procent går ur kyrkan varje år.

– Vi har ändå omkring 70 procent av befolkningen som medlemmar.

Det är nu två och ett halvt år sedan Eva Brunne vigdes till biskop. Jämfört med hennes tidigare liv som präst är den största skillnaden offentligheten.

– Och att bli lyssnad på. Som biskop får jag talutrymme och makt att påverka, något som jag måste förvalta väl, säger Eva Brunne som tycker om den utmaningen.

Arbetet tar upp mycket av hennes tid, 50-60 timmar i veckan, gissar hon. Och även när hon är ledig har hon nästan alltid något i huvudet som hon funderar på.

– Det skulle inte fungera om det inte var väldigt roligt att vara biskop.

Det roliga är bland annat att möta människor, besöka någon av de 63 församlingar som ingår i Stockholms stift och att träffa de andra biskoparna. De är 14 stycken, med ärkebiskopen, och ses flera gånger om året. Det är en livsviktig grupp för henne, säger hon, med dem kan hon prata om allt. Men svårt kan biskopsuppdraget vara om det är problem med enskilda medarbetare i någon församling – för det ingår också i jobbet att ”tillse att det är god ordning”.

När Eva Brunne blev biskop sa hon att ”lära och liv ska bli ett”.

– Det innebär att jag, liksom alla som avlagt prästlöftet, ska kunna stå för mitt liv helt och hållet, hela tiden, säger hon och understryker att det inte betyder att hon inte kan ha några problem eller att hon är bättre än någon annan.

Nej, det handlar istället om att hela tiden vara sig själv.

– Jag är inte en person här med dig och en annan hemma på kvällen, jag är jag hela tiden och biskop är jag dygnet runt ♦



"Pietà" ur sviten Ecce Homo av Elisabeth Ohlson Wallin.

GUDS KÄRLEK OMFATTAR ALLA?

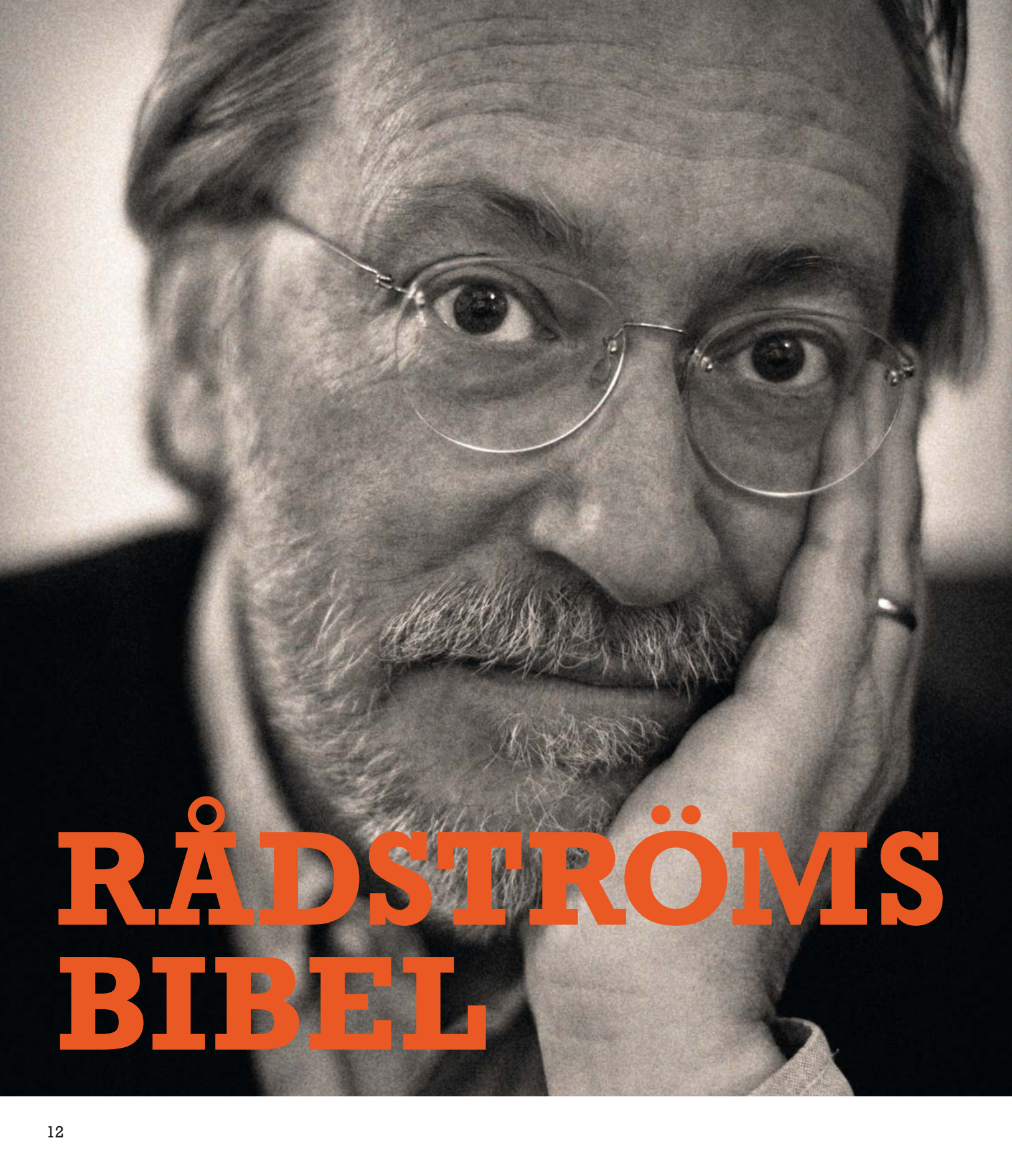
För fjorton år sedan visades fotografen Elisabeth Ohlson Wallins utställning *Ecce Homo* för första gången. I tolv fotografier skildras olika bibliska situationer som exempelvis bebådelsen, krubban, nattvarden, Judaskysen och korsfästelsen. Motiven är inspirerade av barockens bildspråk, men fotograferade i en modern miljö med hbt-personer* som modeller, för att visa att Guds kärlek omfattar alla.

När utställningen visades i Uppsala domkyrka hösten 1998 startade en rikstäckande debatt. Kritiker menade att bilderna var sexuellt laddade och att kyrkorummet vanhelgades. Uppsala domkyrka bombhotades och domprostén, som gett sitt tillstånd till utställningen, blev mord-hotad. Påven ställde in dåvarande ärkebiskopen KG Hammars audiens i Vatikanen.

När *Ecce Homo* visades på Stadsmuseet i Norrköping, blev museet bombhotat och en stor demonstration urartade. Även Elisabeth Ohlson Wallin har mordhotats och fått hatbrev. När utställningen visades i riksdagen protesterade riksdagsmän från KD och M.

Elisabeth Ohlson Wallin har fortsatt sitt arbete med att göra utställningar med religiösa teman och fokus på hbt-personer. www.ohlson.se

*homosexuella, bisexuella och transpersoner



RÅDSTRÖMIS BIBEL

Författaren Niklas Rådström har skrivit sig igenom de två testamentena.

– Jag var på väg att köpa en julgran när Göteborgs stadsteater ringde och frågade om jag ville skriva manus på Bibeln. Och jag tvekade inte en sekund.

Det är nästan tomt på det lilla kaféet Sodom på Bellmansgatan i Stockholm och tyst. Ingen skvalande musik, bara lågmälda samtal och ljudet av skedskrap. Genom fönstren ser man Maria Magdalena kyrka vars klocka högst upp i tornet visar tio. Kyrkan som bara två dagar tidigare fylldes av folk som ville lyssna på Johannespassionen.

Sodom är ett lämpligt ställe att mötas på med tanke på att kaféet faktiskt har en liten bokhandelsavdelning och eftersom vi ska prata om pjäsen Bibeln, som just nu går för fulla hus på Göteborgs stadsteater. En fyra timmar lång föreställning där Niklas Rådström och regissören Stefan Metz låter publiken följa med på en hisnande resa genom två testamenten, från skapelseberättelsen och Edens lustgård då Eva plockar det olycksaliga äpplet, ombord på den gungande arken, via brinnande buskar och besök i just Sodom, staden som Gud lät förstöra på grund av invånarnas gudlöshet, för att till slut hamna i Uppenbarelseboken.

– Jag var på väg att köpa en julgran när teatern ringde och frågade om jag ville skriva manus på Bibeln. Och jag tvekade inte en sekund. Vi hade arbetat tillsammans tidigare. Jag hade skrivit manus till

Dantes gudomliga komedi och det gick ju. Jag hade dessutom varit intresserad av Bibeln under flera år och funderat mycket kring teologiska frågor, berättar Niklas Rådström medan han äter på en chokladkaka.

Föreställningen har fått fina recensioner och är, precis som Johannespassionen, ett exempel på att dessa gamla skrifter fortsätter att trollbinda och påverka oss som människor, vare sig vi vill det eller inte. Och Niklas Rådström är inte den enda författaren som nu tagit sig an verket eller delar av det. Göran Greider har skrivit nya texter till Lukaspassionen, den amerikanske författaren James Frey berättade nyligen för Skavlan att han ska ge sig i kast med skrivandet av Tredje testamentet. Är det en ny trend på gång?

– Det vore hemskt om jag var en del av en trend, svarar Niklas Rådström och ryser. Men fortsätter:

– Skämt å sido. Ola Sigurdson, som är professor i tros- och livsåskådningsvetenskap, menar att vi befinner oss i ett postsekulärt tillstånd. Vi lever i ett sekulariserat samhälle som vi alla i någon mån är överens om och är trygga i att det så ska vara, samtidigt som religionen spelar en enorm roll i det som sker i omvärlden. Kanske kan vi därför nu våga intressera oss

för religion och trosfrågor på ett nytt och öppnare sätt. Längre har vi använt oss av den antika grekiska mytologin för att förklara och förstå våra liv. De bibliska berättelserna har ju precis samma kraft.

Vad är då hans syfte med att ta sig an ett sådant till synes mastodontprojekt som att göra teaterunderhållning av Bibeln.

– I vårt samhälle finns ju en pågående och konstruerad konflikt mellan det sekulariserade och det heliga. En konflikt som egentligen är helt onödig. Det finns religiösa fundamentalister, hårdnackade ateister, politiska ideologer, så många som strider om vem som har rätt tolkningsföreträde. Med pjäsen vill jag avdramatisera det hela, öppna upp för kommunikation, för att vi istället ska prata om Bibelns idétradition, om andlighet, om moral, om alla myter. Bibeln är ju en mänsklig urberättelse som i mycket format vår förståelse av samhället och våra liv. Att tro att det bara finns ett ”rätt” sätt att tro eller veta är att banalisera mänskligheten. Vi har så mycket att vinna på att mötas istället för att strida, säger Niklas Rådström.

Det är just skrällen över att hamna i ett speciellt religiöst sammanhang, i ett särskilt fack, som gör att Niklas Rådström vägrar att berätta hur hans egen tro ser ut. ➤

➔ – Jag har bestämt mig för att inte prata om detta. Jag vill på så sätt undvika att bidra till en traditionell likriktning. Jag har ända sedan ungdomen känt ett motstånd mot att underordna mig entydiga grupptillhörigheter, samtidigt som jag varit engagerad i många samhällsfrågor.

Han talar så väl, väljer orden blixtnabbt och låter dem växa till resonemang som ibland kan vara svåra att hänga med på. Om man bara lyssnar på orden. Det gäller att skärpa sina sinnen för att kunna ta in vad han egentligen menar. Att försöka se vad som gömmer sig i pepparkaksögonen bakom de tunna glasögonbågarna. Klart är i alla fall att mitt emot mig sitter en människa som har ett brinnande intresse för människans innersta väsen och dess utveckling. En man som tror att konstnärliga uttryck kan få människor att öppna ögonen och våga tänka nytt och kanske våga se världen på nya sätt. En man som genom sin pjäs vill få oss att se Bibeln i ett annat och större perspektiv. Att kunna koppla bort förställningar och fokusera på budskapen, den eviga och tusenåriga visheten, också bitvis dold där bakom många gånger ålderdomliga och svårbegripliga texter.

– Livet har kommit till oss som en gåva. Gud är för mig det meningsfullas möjlighet. Religion är inget rättesnöre utan

snarare en idé om att hitta meningen. Så många strävar efter det bevisbara. Men själva uppenbarelsen, andligheten och det faktum att vi finns till, vet vi ingenting om. Den religiösa erfarenheten är vare sig baserad på förnuft eller moral. Kärlek går inte att bevisa. Den bara är.

Att konsten bokstavligt kan öppna våra ögon fick Niklas Rådström klart för sig tidigt i livet. Han var bara fem år då hans mor fick besök av en dansk konstnär.

– Jag tyckte om honom och var helt fascinerad över att han hade så snygga gymnastikskor. De var mycket snyggare än alla andras och påminde om dagens Converse. Jag fick följa med honom ut till en skärgårdssö vid Stavsnäs. På en klippa plockade han upp ett staffli och började måla. Jag hade ett ritblock och så stod vi där tillsammans och avbildade samma motiv. När vi var färdiga upptäckte jag att det fanns människor som badade på hans målning och inte på min, berättar Niklas Rådström.

Den lille gossen hade inte sett dem och mammans konstnärsvän förstod att Niklas behövde glasögon.

– Jag var förbannad på honom i flera år för jag hatade de fula glasögonen.

Men glasögonen gjorde å andra sidan att han kunde se stjärnorna på natthimlen och när han var sex år gammal bestämde han sig för att bli nobelpristagare i astronomi. Nu blev han inte det, utan författare, precis

som sin pappa, Pär Rådström. Mamma Anne Marie var journalist och kom så småningom att arbeta på Kungliga dramatiska teatern.

– Jag fick se en otrolig massa teaterpjäser och fick möta alla de gamla stora skådespelarna som Holger Löwenadler, Inga Tidblad och min stora favorit Erik Hell. Han var fantastisk, berättar Niklas Rådström.

Böcker och teater var en naturlig del av hans uppväxt. Trots det funderade han aldrig på att bli författare. Det kom liksom helt av sig självt. Bara 22 år gammal debuterade han med sin första diktsamling *Med tystnad närbesläktade dikter*.

– Den borde kanske inte ha kommit ut, men på sätt och vis hade jag turen att bli publicerad direkt och efter det fortsatte jag att skriva. Även om man är uppväxt i ett hem där det finns böcker, kan det vara besvärligt att hitta sitt eget uttryck.

Men det gjorde han och i skrivandet hittade han nyfikenheten och lusten som håller i sig, även om han stundtals tvivlar och funderar på att köra taxi istället. Idag har hans kreativitet resulterat i över 35 publicerade titlar i form av romaner, lyrik och dramatik. Han har skrivit filmmanus till bland annat *Bröderna Mozart* och *Maria Larssons eviga ögonblick* och teve-manus till *Swedenhielms*. Det är lätt att tro att skrivandet flödar lika lätt ur Niklas Rådström som vattnet ur en kran, men

”Jag har ända sedan ungdomen känt ett motstånd mot att underordna mig entydiga grupptillhörigheter, samtidigt som jag varit engagerad i många samhällsfrågor.”



”Att tro att det bara finns ett ’rätt’ sätt att tro eller veta är att banalisera mänskligheten. Vi har så mycket att vinna på att mötas istället för att strida.”

så är det inte. Även hos honom finns det välbekanta motstånd som så många författare upplever.

– Jag känner det varje dag. Men flit är en dygd, speciellt för mig som egentligen är lat och slarvig. Jag måste strukturera mig. Det var svårare när barnen var små att hitta balans mellan arbete och frihet. Nu är det lättare. Jag har bestämt mig för att skriva 5000 tecken varje dag, varken mer eller mindre. Och själva skapandet är fantastiskt roligt. Jag kan längta till det.

Är då manusskrivande av Bibeln den optimala utmaningen och kronan på en lång och ytterst produktiv författarkarriär?

– Inte. Jag börjar närma mig 60 år och har så många böcker jag drömmer om att få skriva. Nästa projekt kommer att handla om ingenting, om siffran noll. Jag vill fördjupa mig i själva begreppet noll. Alla skapande processer börjar med noll. Att

skriva ner sig själv till noll, säger Niklas. Och så förlorar jag mig i hans filosoferande igen. Vad vill han säga? Längtar han till den innersta kärnan, menar han själen, den som är förbunden med allt, med evigheten? De som mediterar brukar prata om mellanrummet mellan andetagen, då allt är tomt och att det ändå är i tomheten som allt finns. Eller menar han det som man kan uppleva i mötet med naturen, musiken eller i den kravlösa kärleken.

I mötet då allt stannar, blir till noll...

Jag hinner tänka att det i alla fall ska bli spännande att läsa, kanske blir det enklare att förstå då, hinner inte fråga, för Niklas Rådström måste skynda vidare i livet. Dörren slår igen efter honom.

Klockan på Sankta Maria Magdalena kyrka visar 11.30 och på kyrkogården har den första scillan slagit ut sina knallblå blad ♦

Namn: Niklas Rådström.

Ålder: 59 år.

Familj: Hustru Catharina Günter-Rådström, konstnär. Två pojkar. Hunden Kasper.

Bor: I Saltsjö-Duvnäs.

Gör på fritiden: Tycker om praktiskt arbete och problemlösning.

Älsklingsrätt: Blodpudding. Tycker mycket om att laga mat, är medlem i Gastronomiska Akademien.

Inspireras av: Musik. Gärna klassiskt, jazz, pop. Tackar aldrig nej till ett projekt med musikanknytning.

Reser helst till: Medelhavet.

En upplevelse för livet

Finns Gud? Vem är jag?

Vad är meningen med livet?

Konfirmationen är en chans att tillsammans med andra fundera över viktiga och spännande frågor. Man får lära sig mer om kristen tro, hur andra tänker och om sig själv.

Vi förutsätter inte att den som anmäler sig tror på Gud, eller kommer att göra det.

Vi erbjuder en möjlighet att ta reda på vad kristen tro handlar om.

Undervisningen bygger på diskussioner, bild, musik och drama. Alla konfirmationsgrupper åker på läger men olika länge och på olika vis. Läger är en unik möjlighet att ha kul ihop och lära känna varandra på riktigt.

Konfirmationen 2012/2013 riktar sig främst till dig som är född 1998 eller går i årskurs 8.

Vi erbjuder Veckogruppen och fyra olika sommarläger på Sättra Brunn och i Ramundberget.



Välkommen att beställa vår broschyr eller läs mer på www.konfirmandidanderyd.se
Kontakta gärna Johanna Häggblom, 08-568 957 43 eller johanna.haggblom@svenska kyrkan.se



Välkommen

DAGSUTFLYKTER MED BUSS

8 augusti Ekensberg säteri

Vi besöker Ekensbergs säteri i Överenhörna utanför Södertälje som ägs av museimannen och författaren Lars Sjöberg som är känd för att restaurera och konservera kulturhistoriskt intressanta miljöer. Lars Sjöberg kommer att berätta om hur han arbetar med att återställa Ekensberg till dess 1700-talsform.

Lunch i Mångfaldens hus som även inrymmer en innehållsrik inredningsbutik. Avslutningsvis besöker vi Turinge kyrka, där bygdens mest namnkunnige person, stormaktstidens Erik Dahlbergh, har satt sin prägel och även är begravd.

15 augusti Grönsö slott och slottspark

Slottet, beläget nära Enköping och byggt 1611 av riksrådet Johan Skytte, ägs och bebos av familjen von Ehrenheim. Redan från början skapades trädgårdsanläggningar som idag innehåller en i Sverige unik parkhistoria. Vi besöker slottet, vandrar i parken med kinesiskt lusthus och tar del av sommarens tillfälliga utställningar "Damast och dräll på Grönsö" och fotoutställning av Georg Oddner. Lunch äter vi i Brännvinsbränneriet. På hemvägen besöker vi Härkeberga kyrka med medeltida målningar av Albertus Pictor.

22 augusti Grünwaldvillan, Saltsjöbaden

Grünwaldvillan, ursprungligen kallad Villa Lugnet, uppfördes som sommarvilla med Ferdinand Boberg som arkitekt 1893. År 1936 köpte Isaac Grünwald villan. Konstnären och hans hustru Märta Grundell kom att bli de första att bo i huset året om. Isaac stod då på höjden av sin karriär och hemmet i Saltsjöbaden blev en träffpunkt.

Vi besöker huset under ledning av nuvarande ägarna familjen Öhlin. Lunch på Skärgårdskrogen i Neglinge. Vi avslutar dagen med besök i Saltsjöbadens kyrka, där Sven-Åke Cason berättar om kyrkan.

För alla utflykter gäller:
Kostnad: 400 kr per resa.

I priset ingår bussresa, kaffe, lunch, guidad visning och förfriskning. Vi reser i bekväm buss (toalett ombord). Vi besöker äldre miljöer där hiss saknas.

Avfärd/hemkomst:
Eneby torg 9.30, Danderyds kyrkas parkering 9.45 samt Myrans Livs, Mörby 10.00. Åter i Danderyd ca 17.30.

Anmälan och information:
Förslingspedagog Rut Niska Säfström, 08-568 957 36 (juni-augusti), diakon Inessa Rejer 08-568 957 21 (juli) och diakon Catharina Björnstedt 08-568 957 29 (augusti).

SOMMARTRÄFFAR Ondagar 13.00-15.00 i Församlingens Hus

I juli inbjuds alla som är "kvar i stan" till Församlingens Hus (Angantyrvägen 39). Sommarträffarna innehåller samvaro, musikprogram andakt och kaffe och smörgås. Kostnad: 40 kr. Ingen föranmälan.

Kontakta diakon Inessa Rejer med frågor på 08-568 957 21. Kyrktaxi gäller och taxicheckar kan köpas på plats av diakon.

4 juli Carl- Mikael Bellmans sånger och ballader

11 juli Musikspex med Vocal Mix

Medverkande: Björn Wehlén med flera.

18 juli Carl-Erik Thörn

(känd från Svensktoppen) och Adorena Thörn sjunger populära visor.

25 juli Kom liljor och akvileja!

Artist Maria Arhusiander spelar och sjunger

1 augusti Musikgruppen RAA-duo

med Kaj Magnusson och Stellan Sagvik, spelar glad och inbjudande musik från världens alla hörn.

Läs mer på
www.danderydsforsamling.se

Djursholms arbetskrets 100 år

Måndagen den 14 maj 12.00 håller Djursholms arbetskrets sitt 100-årsjubileum. Arbetskretsen, som är både för män och kvinnor, träffas i Djursholms församlingsgård på måndagar och har ett varierat program med föredrag och musik. En tradition som lever är arbetskretsens julmarknad då man samlar in pengar till olika ändamål.

Uppfräschad kyrkofasad

Församlingens Hus invigdes i december 2011. Nu är det dags för Danderyds kyrkas fasad som ska renoveras, rengöras, och målas. Arbetet sker under maj-september 2012.

I Luthers fotspår

Erfurt, Wittenberg, Wartburg ingår i resan som arrangeras av Danderyds församling 24-27 september 2012. Guide är Göran Agrell, präst och författare till boken *I Luthers fotspår*.

Anmälan: Astrid Roos Ydell, 08-753 12 25, astrid.roos.ydell@swipnet.se

Gudstjänster och konserter

Danderyds kyrka

Söndagar 11.00

Högmässa/högmässogudstjänst

Djursholms kapell

Söndagar 17.00

17 juni – 26 augusti

Enebykyrkan

Söndagar 11.00

Sätraängskyrkan

Torsdagar 19.00

Skapelsemässa

i Sätraängskyrkan

Midsommardagen

25 juni 16.00

Präst: Staffan Hellgren.

Efter mässan serveras kaffe och jordgubbstårta.

Konfirmationsgudstjänster

Sommarläger på Kilsbergsgården, Sätra Brunn och Ramundberget avslutas i Danderyds kyrka.

Lördag 7 juli 11.00.

Läger: Kilsbergsgården.

Präst: Jennie Petersen.

Söndag 8 juli 11.00.

Läger: Sätra Brunn.

Präst: Magnus Ludvigson.

Söndag 19 augusti 11.00.

Läger: Ramundberget.

Präst: Sara Hellgren.

GUDSTJÄNSTER

annonseras i Stockholms Stifts gudstjänstannons i DN och SvD

PÅ FREDAGAR

www.svenska.kyrkan.se/danderyd

Kyrkrösten 08-568 957 34



Danderyds Vokalensemble.

KONSERTER

Sommarkvälls-

konserter

i Petruskyrkan

onsdagar 19.00

Kyrkvägen 27 i Stocksund.

Mingel med fika

efter konserten.

I år kan man även njuta av konst före och efter konserten.

Curator Nelly Strömberg.

6 juni

Liljekonvaljer

och romantik

På Nationaldagen plockar vi fram den allra vackraste repertoaren med musik av *Wilhelm Stenhammar*, *David Wikander*, *Gustaf Nordqvist* och *Hugo Alfvén*.

Sara Kihlman, violin.

Henrik Berg, piano.

Danderyds Vokalensemble.

Ung ensemble som ägnar sig åt den stora musikkatt som finns skriven för rösten. Många av medlemmarna är musikstudenter vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm. Ensemblen är en del av musikverksamheten i Danderyds församling.

13 juni

Gamba och luta

Leif Henrikson, viola da gamba och Lars-Erik Larsson, teorb, bjuder på fransk musik av *Marin Marais*, *Antoine Forqueray* och *Robert de Visée*.

Leif Henrikson började sina studier i viola da gamba 1982 på Schola Cantorum Basiliensis, Basel i Schweiz. Tillsammans med Mayumi Kamata, cembalo och Lars-Erik Larsson, luta bildade han gruppen *La Fleurie*. Lars-Erik Larsson är gitarrutbildad vid Norges Musikkhögskole och Kungl. Musikhögskolan

i Stockholm. 2009 och 2010 spelade han med Kungl. Hovkapellet i Operans uppsättning av Händels "Xerxes".

20 juni

Följde jag dig

flög jag till himlen

Sofia Niklasson, sång och piano, Elin Skorup, sång och piano samt Sara Niklasson, sång, gitarr, piano. Tre systrar som har musicerat ihop sedan barnsben vilket bidrar till en unik samsjungenhet och lyhördhet dem emellan. Trion rör sig okonstlat mellan tidig barock och nutida konstmusik via folkmusik och pop av kompositörer som John Dowland, Uno Svenningsson och Béla Bartók. En och annan egen komposition ryms också i programmet. Tillsammans bemästrar de tre systrarna flertalet instrument och genrer

vilket ges prov på under deras konsert. De kompar sig själva och varandra, spelar instrumentala stycken och sjunger trestämmig a cappella-musik. Alla tre har de studerat vid Kungl. Musikhögskolan i Stockholm och är idag aktiva musiker i solist- och körsammanhang.

27 juni Beethovens och Bach

Beethovens vårsonat för violin och piano är en hyllning till våren med forsande skalor och drillande toner.

Bachs sonat för violin och continuo i G-dur är en skön pärla med en eterisk mellansats. Gunilla Lindberg, violin, är konsertmästare för Danderyds Kammarorkester som spelar tillsammans med församlingens körer. Gunilla har bl a framfört *Vivaldis De fyra årstiderna* vid en tidigare sommarkvällskonsert. Rikard Karlsson, piano och orgel, är organist i Danderyds församling och leder Danderyds Vokalensemble och kyrkokören.

4 juli Grand Finale: Italiensk passion och tysk ordning

Med musik av bl a *Bach, Vivaldi, Rossi och Telemann*. Programmet består av barockmusik som är lätt att ta till sig och njuta av, även för den ovane lyssnaren. Det blir en blandning av kända "örhängen" med musik som även den initierade lyssnaren kan digga.

Musiken under Grand Finale framförs av Benjamin Åberg, cembalo, Eva Maria Thür, barockcello och Per Gross, blockflöjter.



10 maj 14.00 Djursholms kapell Lyzzna

Ingemar von Heijne och en grammofon.

24 maj 19.30 Djursholms församlingsgård OPERA!

En sprudlande vårkonsert med körer ur kända operor och lite musikal. Danderyds kyrkas Kammarkör med solister. Dirigent Erna Scherwin. Förfriskningar.

30 maj 19.00 Enebykyrkan Konsert i försommartid

Enebykyrkans kör under ledning av Johanna Ek.

Fri entré gäller samtliga evenemang om inte annat anges. Kollekt till musikversamheten.
Program med reservation för ändringar. Läs mer på www.danderydsforsamling.se

KONTAKTA OSS Svenska kyrkan i Danderyd

Växel: 08-568 957 00,
måndag – fredag
9.00-12.00 och 13.00-15.00.
Adress: Box 2021,
182 02 Danderyd
Fax: 08-568 957 28
www.danderydsforsamling.se

Församlingens hus

Angantyrvägen 39,
182 54 Djursholm.

Gudstjänstinformation

08-568 957 34.

Kyrkogårdsfövaltning

Chef Per Laving,
08-568 957 40,
fax 08-568 957 28.

Informatör

Christina Högberg, 08-568 957 08.

Församlingspedagog

Rut Niska Säfström,
08-568 957 36.

Fritidsledare

Johanna Häggblom, (vik)
08-568 957 43.

Förskolechef

Ebba Zeno, 08-568 957 02.

VÅRA KYRKOR

Altorps kapell, Ymervägen 55,
Djursholm, 08-755 44 86,
Danderyds kyrka, Angantyrv.
Danderyd, 08-568 957 64.
Djurholms församlingsgård,
Bragev. 32 A, Djursholm
08-568 957 56.

Djursholms kapell, Danav. 9,
Djursholm 08-755 37 83.
Enebykyrkan, (samarbetskyrka)
Enebytorget, 08-758 66 52.
Petruskyrkan, Kyrkv. 27,
Stocksund, 08-568 957 64.

Sätraängskyrkan, Sjöbergsv.
Danderyd 08-568 957 64.
Sjukhuskyrkan,
Danderyds sjukhus.
Växel: 08-655 50 00.
Exp: 08-655 67 79.

Kyrkoherde/kontraktspastor
Staffan Hellgren, 08-568 957 01,
070-625 13 15 (sms/mms).

Präster

Johanna Keck, 08-568 957 20.
Magnus Ludvigson,
08-568 957 23.
Monika Regnfors Sjören,
08-568 957 22.
Jennie Petersen,
08-568 957 19.
Arne Wikström,
08-568 957 17.

Sjukhuspräster

Stefan Bendtz, 08-655 51 94.
Fredrik Hesselgren,
08-568 957 46.
Lisa Axelsson Runeborg,
08-568 957 42.

Diakoner

Catharina Björnstedt,
08-568 957 29.
Inessa Rejer 08-568 957 21.
Fredrik Gyllenhög 08-568 957 25.

Bokning

Dop, vigsel, begravning och kyrkor:
Åsa Mellqvist, 08-568 957 10.

Församlingsgårdar:

Madeleine Olving och Lisbeth
Spångberg, 08-568 957 35.

Djursholms kapell
Ingrid von Heijne,
070-676 37 83.

TACK!

Genom ditt medlemskap* i Svenska kyrkan bidrar du i vår församling till att:

49 619 personer har samlats till gudstjänster och förrättningar

302 hembesök har gjorts

246 ungdomar har konfirmerat sig

2 348 barn har gjort skolkyrkovandringar

3 342 äldre har haft träffar

81 barn går i församlingens tre förskolor

275 barn har döpts

62 par har vigts

258 personer har fått begravning

103 personer har deltagit i pilgrimsvandring, andlig vägledning och retreat

5 kyrkor och **2** kyrkogårdar är öppna

3 präster arbetar på Danderyds sjukhus

60 volontärer ger av sin tid

* siffrorna gäller för 2011